

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด*
GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATION ACCORDING TO THE PHILOSOPHY OF SUFFICIRNCY
ECONOMY, ROI-ET SECONDARYEDUCATION SERVICE AREA OFFICE

ฐาปณิตา สว่างศรี¹, จำเนียร พลหาญ²
Thapanita Sawangsri¹, Chumnian Poollaharn²
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2}
Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2}
Email : 638210200302@rmu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 331 คน และกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ทั้งหมด 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น(PNI Modified) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดมีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านนโยบาย 2. ด้านวิชาการ 3. ด้านงบประมาณ 4. ด้านบริหารทั่วไปผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหาร

สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ดโดยรวมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทาง; ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง; การบริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the current condition, desirable conditions, and requirements of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for Roi Et Secondary Education Service Area Office and 2) study the guidelines for the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for the Roi Et Secondary Education Service Area Office. The study is separated into two stages. Stage 1 is the study of the current condition, desirable conditions, and requirements of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for Roi Et Secondary Education Service Area Office and stage 2 is the study of the guidelines for the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for the Roi Et Secondary Education Service Area Office. Samples are school 331 administrators and teachers and 9 experts. They provide information for the guidelines for the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for the Roi Et Secondary Education Service Area Office. Then, suitability and feasibility are evaluated to apply the guidelines for the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy. Tools are questionnaires, interview forms, and evaluation forms. Statistics for data analysis are Index of Item Objective Congruence, percentage, mean, standard deviation, coefficient, Cronbach's alpha coefficient, PNI Modified, and content analysis.

The results show that; 1) The current condition and requirement of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for Roi Et Secondary Education Service Area Office are high and the desired condition is very high. 2) The guidelines for the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy for the Roi Et Secondary Education Service Area Office consist of four sections which are 1. Policy, 2. Academic, 3. Budget, and 4. General administration. For the evaluation of the development of educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy of the Roi Et Secondary Education Service Area Office, the overall is suitable and very high while the feasibility is very high.

Keywords : Guidelines; The philosophy of sufficiency economy; School administration

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด เพื่อให้คนไทยสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์เป็นหลักในการดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญก้าวหน้าพร้อมกับความสมดุลและมั่นคง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550) เมื่อนำไปใช้บริหารจัดการในชีวิตประจำวันและภาระงานที่บุคคลนั้นกำลังทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ ย่อมจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่ต้องนำความรู้ไปใช้ควบคู่ไปกับคุณธรรมไปประกอบองค์การตัดสินใจ โดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี(จिरาย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2556) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้กับคนทุกระดับ โดยเน้นบนความพอดีเหมาะสมและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2559) นอกจากนี้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยความรู้และคุณธรรม ความรู้ด้านวิชาการต่างๆ ความรอบคอบในการวางแผนส่วนบุคคล ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริตความอดทนความเพียรใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2559) จากกรอบหลักการของแผนพัฒนาการศึกษาฯ ฉบับที่ 12 จะเห็นได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ทุกคนต้องตระหนักถึงและให้ความสำคัญ เพื่อเสริมสร้างและช่วยให้สังคมไทยสามารถอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง รวมถึงการบูรณาการการบริหารสถานศึกษาพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาโดยยึดหลักการสำคัญคือรู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนพื้นฐานความถูกต้อง(แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2559) อีกทั้งยังจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกส่วนในราชการสามารถใช้เป็นแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมและกำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดอบรมพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่ขยายผลสู่สถานศึกษา (คณะอนุกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา, 2550) ดังนั้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จึงควรเน้นปลูกฝังเยาวชนได้นำมาใช้เป็นหลักการคิดและปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่พอเพียง เพื่อให้ดำเนินชีวิตและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้ มีสติและใช้ปัญญาความรู้ในทางที่ถูกเกิดประโยชน์กับตนเอง(สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2555) การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือปลูกฝังให้รู้จักใช้ชีวิตที่พอประมาณ เห็นคุณค่าของทรัพยากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน รู้จักการแบ่งปัน รักสิ่งแวดล้อมเห็นคุณค่าของความเป็นไทย

การบูรณาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาดูโดยยึดหลักการสำคัญคือรู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนพื้นฐานความถูกต้อง อีกทั้งยังจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกส่วนในราชการสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม(แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2559) การดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องดำเนินการขับเคลื่อนโดยเฉพาะระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุดการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่พึงประสงค์อาศัยหลักสำคัญประกอบด้วย การบริหาร การเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2559) หลักการ 3 ประการมีความสำคัญจากที่ผ่านมามีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ ให้ความรู้ นิเทศการดำเนินงานของโรงเรียน แต่การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษายังคงประสบปัญหาการบริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ ดังนั้น การบูรณาการการเรียนการสอนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็นภารกิจหนึ่งของผู้บริหารคณะครูและนักเรียนที่ควรทำความเข้าใจและปฏิบัติอย่างเข้าใจเพื่อพัฒนาส่งเสริมให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาพบว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพเป็นการพัฒนาที่ทำให้ยั่งยืนและพร้อมรองรับต่อยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเป็นหลักที่สร้างสังคมด้วยความเอื้ออาทรให้เกื้อกูลกันและกัน พึ่งพาตนเองและสามารถทำให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุกด้านเพื่อให้ประเทศผ่านพ้นจากวิกฤตสามารถดำรงได้อย่างมั่นคงมีคุณภาพยั่งยืนดังนั้นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้สนใจ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย นโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามบริบทของสถานศึกษาได้

3.2 ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด

3.3 ได้ทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด

3.4 ได้ข้อมูลสารสนเทศแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับผู้ที่สนใจหรือผู้เกี่ยวข้องต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะดังนี้ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด 1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,354 คน รวมทั้งสิ้น 2,481 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน และครูผู้สอน จำนวน 314 คน รวมทั้งหมด 331 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie&Morgan และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie&Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2560) แล้วทำการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 331 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้ 1. ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม (สถานศึกษา 4 ขนาด ได้แก่ เล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ) จากนั้นกำหนดสัดส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนของประชากร ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 88 คน ขนาดกลาง จำนวน 76 คน ขนาดใหญ่ จำนวน 66 คน และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 101 คน รวมทั้งสิ้น 331 คน 2. การสุ่มสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ตอนที่ 1 การศึกษา Best Practice กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจาก 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 9 คน ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด โดยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นใน ระยะที่ 1 มากำหนดเป็นประเด็นคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำเป็นคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ซึ่งองค์ประกอบคู่มือ ได้แก่ ชื่อคู่มือ คำนำ คำชี้แจงในการใช้คู่มือ

บทนำ ความมุ่งหมาย แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลไกบริหารจัดการเงื่อนไขความสำเร็จ บรรณานุกรม ตอนที่ 3 ยืนยันแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยดำเนินการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีคุณสมบัติ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 คน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4 ด้าน

รายด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. ด้านนโยบาย	3.56	0.69	มาก	4.54	0.57	มากที่สุด
2. ด้านวิชาการ	3.49	0.63	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด
3. ด้านงบประมาณ	3.46	0.67	ปานกลาง	4.60	0.54	มากที่สุด
4. ด้านบริหารทั่วไป	3.56	0.63	มาก	4.56	0.54	มากที่สุด
โดยรวม	3.52	0.66	มาก	4.57	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดโดยรวมและรายด้านพบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านบริหารทั่วไป 3) ด้านวิชาการ 4) ด้านงบประมาณ ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านงบประมาณ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านบริหารทั่วไป 4) ด้านนโยบาย ตามลำดับ

ผลการศึกษาลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น จากค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้ดังนี้ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านบริหารทั่วไป 4) ด้านวิชาการตามลำดับ

5.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ทั้ง 4 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 ด้านนโยบายสถานศึกษาต้องนำนโยบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาโดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องและจัดทำไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาสถานศึกษา ต้องมีกระบวนการในงาน (PDCA) มีการบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ต้องสร้างรู้ความเข้าใจบุคลากรทุกคน ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ สะท้อนผลให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบทั้ง คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

5.2.2 ด้านวิชาการสถานศึกษาต้องมีแผน/กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ต้องจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีกระบวนการ PDCA ในการทำงาน มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ มีการวิจัยเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

5.2.3 ด้านงบประมาณสถานศึกษาต้องมีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาต้องมีการประชุมวางแผนการใช้งบประมาณอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สมเหตุสมผล บริหารจัดการบนความพอเพียง พอดี แต่ไม่ขาดแคลน การบริหารจัดการงบประมาณต้องโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

5.2.4 ด้านบริหารทั่วไป สถานศึกษาต้องมีการนำผลการติดตามผลดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้และจัดสภาพบรรยากาศสถานศึกษามีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศผลการดำเนินงาน มีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและรายงานผลต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา

5.2.5 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดสามารถอภิปรายผล ดังนี้

สภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดผลการวิจัย พบว่าทั้ง 4 ด้านสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ระดับมาก รายงานพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ระดับมากคือ นโยบายและบริหารทั่วไป ส่วนรองลงมาคือวิชาการอยู่ระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ

งบประมาณ การที่ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ประสานงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ทำให้ตระหนักและเห็นความสำคัญ นำมาสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยกำหนดเป็นนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาสู่แผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อทุกคนจะได้มีเป้าหมายร่วมกัน ทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน รวมทั้งชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ โฉมเฉลา (2557) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจแปลความหมายได้ว่า การนำสู่การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนยังต้องได้รับการพัฒนา อาจเนื่องมาจากครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความเข้าใจในการนำไปใช้กับผู้เรียนและยังขาดการวางแผนร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานไม่เป็นกระบวนการ ขาดการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ขาดการวิจัยหรืออาจมีการวิจัย แต่ไม่นำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาและแก้ปัญหาร่วมกัน ส่งผลให้ด้านวิชาการอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขาวเรศ ใจทัต (2559) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ามีการจัดอาคารสถานที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ แต่อาจเป็นการเรียนรู้ที่ไม่คงทนและยั่งยืน แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก ควรมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชน หรือปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาส่วนร่วม ผู้ปกครองเข้าใจและสนับสนุนส่งเสริมคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของผู้เรียนร่วมกับสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของดารุวรรณ วงศ์นิคม (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยการอาชีพฝาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา และด้านวัดและประเมินผล การศึกษาตามลำดับ สำหรับแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวิทยาลัยการอาชีพฝาง ควรมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการอยู่อย่างพอเพียงในสถานศึกษาชุมชนผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดแสดง เผยแพร่ ประกวด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง

ส่วนผลการวิจัยโดยรวมด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องมาจากขาด การส่งเสริมงบประมาณสนับสนุนในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาอาจมีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ แต่การดำเนินการไม่ตรงตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้

ไม่โปร่งใส ไม่มีการตรวจสอบที่เป็นระบบหรือตรวจสอบไม่ได้ บางโครงการ/กิจกรรมกำหนดขึ้นโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ที่มั่นคงและยั่งยืน ไม่มีความคุ้มค่า ขาดการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการใช้งบประมาณต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัญญาภัทร์ วรัญญ์วัฒน์ชัย (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลพบุรี (สหวิทยาเขตวงพระจันทร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลพบุรี (สหวิทยาเขตวงพระจันทร์) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันผลการศึกษานโยบายการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้และใช้คุณธรรมในการวางแผน กำหนดนโยบายการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านต่างๆ สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและสถานศึกษา อย่างยั่งยืน ให้สถานศึกษาเป็นที่พัฒนาชุมชนและพัฒนามนุษย์อย่างแท้จริง

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ งบประมาณ รองลงมาคือ วิชาการ บริหารทั่วไปและนโยบายตามลำดับ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ดให้ความสำคัญในเรื่องการขับเคลื่อนในสถานศึกษาและมีการส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้มีการประเมินเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ จึงทำให้สถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว รวมไปถึงคุณภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่คุณธรรมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร ผุยผง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า การประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านนโยบาย ลำดับที่ 2 ด้านงบประมาณ ลำดับที่ 3 ด้านบริหารทั่วไปและลำดับที่ 4 ด้านวิชาการ ซึ่งจากผลการวิจัยจะเห็นว่าด้านนโยบาย มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่านโยบายเป็นส่วนสำคัญที่จะสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดมีประสิทธิผล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกลไกหลักในการนำนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จึงควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการนำนโยบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาโดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและจัดทำไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาสถานศึกษา มีการทำงานที่เป็นกระบวนการ (PDCA) คือการวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) มีการบริหารจัดการทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

นอกจากนี้ต้องสร้างรู้ความเข้าใจบุคลากรทุกคนดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ สะท้อนผลให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาต่อไปผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมฤทัย พงษ์พันธ์ (2556) วิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาใช้แบบบูรณาการไปใน กระบวนการบริหารสถานศึกษา 3 ขั้นตอนคือ กำหนด นโยบายการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขับเคลื่อน แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านโครงสร้าง การบริหาร 4 งานคืองานบริหารวิชาการงานบริหาร ทั่วไปงานงบประมาณและงานบริหาร บุคลากร การจัดการกระบวนการเรียน

6.2 ผลของแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ด้าน ซึ่งทุกด้านมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากแนวทางได้พัฒนาโดยผ่านกระบวนการพัฒนาตามหลักการและ ทฤษฎีที่ถูกต้อง การได้มาของวิธีดำเนินการของแนวทาง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารทางวิชาการ ร่วมกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ที่เป็นที่ยอมรับและมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของ สถานศึกษา แล้วนำไปสู่การยกร่างแนวทางเพื่อผ่านกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้ร่วมประมวลความคิดและ ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง ซึ่งสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้ด้านนโยบาย มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ สถานศึกษาต้องน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาโดยกำหนด เป็นวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและจัดทำไว้ในแผนปฏิบัติ การประจำปีและแผนพัฒนาสถานศึกษา ต้องมีกระบวนการในงาน (PDCA) คือการวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) มีการบริหารจัดการ ทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ต้องสร้างรู้ความเข้าใจบุคลากรทุกคน ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษาสะท้อนผลให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง รับทราบทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนา สถานศึกษาต่อไปด้านวิชาการมีแนวทางการพัฒนาคือสถานศึกษาต้องมีแผน/กิจกรรมส่งเสริม การศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ต้องจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การจัดการเรียนการสอนมีกระบวนการ PDCA ในการทำงาน มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินการ อย่างสม่ำเสมอ มีการวิจัยเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริงด้านงบประมาณมีแนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาต้องมีแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับการใช้งบประมาณบูรณาการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาต้องมีการประชุมวางแผนการใช้งบประมาณอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สมเหตุสมผล

บริหารจัดการบนความพอเพียง พอดี แต่ไม่ขาดแคลน การบริหารจัดการงบประมาณต้องโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ด้านบริหารทั่วไป มีแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาต้องมีการนำผลการติดตามผลการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพบรรยากาศในสถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและรายงานผลการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณะทุกปีการศึกษา

7. องค์กรความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีคุณภาพสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสรุปได้ 4 ด้านดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาโดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและจัดทำไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างชัดเจน

8.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ควรมีการจัดอบรมพัฒนาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าใจเรื่องการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษาและชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 สถานศึกษาควรนำแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้และพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำงานอย่างมีกระบวนการ เพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียนและสถานศึกษา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อจะให้ทราบถึงสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร

8.3.2 ควรมีการศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อให้ได้ระบบการบริหารสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 4)**. กรุงเทพฯ : บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). **สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร?**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง.
- จิราพร ผุยผง. (2560). **การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2556). **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับการเพิ่มสมดุลในการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดาวฤกษ์คอมมูนิเคชั่น จำกัด.
- ชาวเรศ ใจทัต. (2559). **การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- दारुวรรณ วงศ์นิคม. (2556). การบริหารการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยการอาชีพฝาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงราย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ทรงศักดิ์ โฉมเฉลา. (2557). การศึกษาสภาพการจัดการการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เปรมฤทัย พงษ์พันธ์. (2556). การบริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- วรัญญาภัทร์ วรัญญูวัฒนชัย. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลพบุรี (สหวิทยาเขตวงพระจันทร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2555). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.